מוכי שחין עושין בירושלים הולך לו ערב פסח אצל הרופא וחותכו עד שמניח בו כשערה ותוחבו בסירא ונמשך ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו [א](ורואה אני) שהדברים ק"ו: **גמ'** [ב]תנן התם (א)המוחק [א]את הכרישה והסוחט בשערו ובכסותו משקה שבתוכו אינם בכי יותן והיוצאין ממנו הרי הן בכי יותן אמר שמואל וכרישה עצמה הוכשרה מאי טעמא [ג]בשעת פרישה ממנו הוכשרה והתנן ערב פסח הולך לו אצל כו' (ב)ואי אמרת בשעת פרישתן הוכשר [ד]הא איכא נמי ההוא אבר המדולדל בשעת פרישתו מאדם נטמייה לאדם [ה]כדקאמר רב יוסף בניתזין בכל כחן הכא נמי בניתזין בכל כחן והיכא איתמר דרב יוסף אהא (ג)זב וטמא מת [ב]שהיו מהלכים [ו]וירדו עליהם גשמים אע"פ שסוחטין (זה את זה משקין היורדין) מצד העליון לצד התחתון טהורים שאין מחשבין אלא[ז] שיצאו מכולן יצאו מכולן הרי מכשירין (שאין נחשבין אלא לאחר שיצאו מגופו) אמר רב יוסף בניתזין בכל כחן: **מתני'** ועוד [ח]שאלו ר' עקיבא השוחט ה' זבחים בחוץ בהעלם אחת מהו חייב על כל אחת ואחת או [ג]אחת על כולן אמרו לו לא שמענו [ג]אמר רבי יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד [ט]מה' תמחויין בהעלם אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו אמר ר"ש לא כך [י]שאלו ר' עקיבא אלא באוכל נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב [ד]אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו לא שמענו א"ר יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד בה' תמחויין בהעלם אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו אמר לו ר' עקיבא [ד]אם הלכה נקבל אם לדין יש תשובה אמר לו השב אמר [יא]ולא אם אמרת במעילה שעשה בה את המאכיל כאוכל ואת [י]המהנה כנהנה צירף את המעילה לזמן מרובה תאמר בנותר שאין בו אחת מאלו: **גמ'** מאי[יב] קא קשיא ליה לר"ש הכי קא קשיא ליה מה ראיה לשוחט מאוכל מה לאוכל שכן נהנה אלא כך [יג]שאלו האוכל נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב[יד] בכל אחת ואחת או אחת על כולן אמרו לו לא שמענו אמר ר' יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד [טו]מחמשה תמחויין בהעלם אחת שחייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו מה מזבח אחד שאין גופין מוחלקין חייב על כל אחת ואחת משום [טז]תמחויין מוחלקין חמשה זבחים דגופין מוחלקין לא כל שכן [יז]אמר ר' שמעון לא כך שאלו אלא באוכל [יח](מזבח אחד) נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו לא שמענו רבי יהושע אומר שמעתי באוכל מזבח אחד בחמשה תמחויין שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו: אמר לו ר' עקיבא אם הלכה נקבל כו': קיבלה רבי יהושע להא תשובה מר' עקיבא או לא ת"ש דתניא (ה)אכל ה' חתיכות נותר מזבח אחד בחמשה תמחויין אינו מביא אלא חטאת אחת ועל לא הודע שלהן אינו מביא אלא אשם תלוי אחת [יט]מחמשה תמחויין בחמש העלמות מביא חטאת על כל אחת ואחת[כ] ועל לא הודע שלהן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת [כא]מה' זבחים בהעלם אחת חייב [על כל אחת ואחת] ר' יוסי בר' [כב]יהודה אומר אפילו אכל ה' חתיכות מה' זבחים בהעלם אחת אינו מביא אלא חטאת אחת ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי [כג]אחת כללו של דבר (ה)ז כל שחלוקין בחטאות חלוקין באשמות [כד]אכל ה' חתיכות בה' תמחויין מזבח אחד לפני זריקת דמים אפי' בהעלם [כה]אחת חייב על כל אחת ואחת משום מעילה

מוכי שחין. אבריהן נופלין: **וחותכו.** לא משום טהרה שקודם לכן נמי טהור אלא שלא יהא מאום ברגל כאבר המדולדל: **שמניח כשערה.** ולא חותכו לגמרי שלא יטמא [כו]אותו החותכו שנוגע בו בשעת פרישה: **ותוחבו.** לאבר בסירא בקוץ המחובר לקרקע או לכותל[כז] והוא החולה נמשך ונתלש האבר מאליו: **ק"ו.** מפרש בגמ'[כח] (ו) אדם שמטמא מחיים שמקבל טומאה מחיים [כט][ואפילו הכי לא מטמא אבר המדולדל ק"ו בהמה שאינה מקבלת טומאה מחיים]: [ל]**גמ' המוחק את הכרישה.** כותש את הקפלוט שקורין פור"ש: **הסוחט.** מים שבשערו כגון יוצא מבית המרחץ ומסתפג באלונטית: **משקין שבתוכו.** שבתוך הכרישה אינן בכי יותן דלא חשיבי מידי הואיל ובלועין הן: **והיוצאין הימנו הרי הן בכי יותן.** אם נפלו על הזרעים: **וכרישה עצמה.** לאחר שיצאו [לא]ממנו המשקין הוכשרה אף על פי שלא נגעה בהן אחר יציאתן: **(מ"ט כו') ניטמייה לאדם.** למוכי שחין: **בניתזין בכל כוחן.** שמשך עצמו בכח ונתלש בכח וליכא נגיעה בשעת פרישה אבל מי כרישה יוצאין בנחת ולאחר שיצאו ממנה חשובין הן מיד וקודם שיפלו לארץ נוגעין בה בשעת פרישה: **זב או טמא מת שהיו מהלכין בדרך וירדו גשמים.** על בגדיהן אף על פי שסחטן הזב בעצמו החליק כסותו כלפי מטה שיפלו המים אותן המשקין היורדין בבגד מלמעלה למטה טהורים ואין מטמאין [לב]אדם הנוגע בהן לפי שאינן חשובין הואיל ועומדין ליבלע בשפה התחתונה של בגד: **יצאו מכולן הרי אלו מכשירין.** אם נפלו על הזרעים[לג] וטהורין שאינן מטמאין את הזרעים אלא אם כן הזב נוגע בהן לאחר שיצאו מכולו. והא דכתיב בסיפא אלא לאחר שיצאו מגופו ל"ג לה: **מתני' חייב.** משום מעילה על כל תמחוי אם אכלן קודם זריקת דמים: **ק"ו.** מפרש בגמרא: **אם הלכה.** שקבלת מרבך שחייב על כל אחד מן הזבחים נקבלנה ממך: **ואם לדין.** שאתה למד אותה מק"ו ממעילה יש תשובה: **המאכיל כאוכל.** שאם נתן אוכל הקדש לחבירו חייב כאילו אכלה הוא עצמו דקיי"ל (ז) המוציא הקדש לחולין הוא מעל ולא מי שניתן לו: **והמהנה כנהנה.** במידי דלאו בר אכילה: **לירף את המעילה לזמן מרובה.** שאם נהנה היום בחצי פרוטה ומכאן עד ג' שנים חצי פרוטה מצטרפות לקרבן (א) ולקמן בפרק ספק אכל חלב (דף יח:) מפיק ליה מתמעול מעל (ח) ריבה: **גמ' מאי קשיא ליה לר' שמעון.** מה ראייה לשוחט בחוץ מאוכל זבח לפני זריקה: **לא הודע.** שהיו ה' חתיכות נותר וה' חתיכות כשרות לפניו ואין ידוע איזו אכל אם הה' של נותר אם הה' כשרות: **בה' העלמות.** ומזבח אחד [לד]אכל נותר חייב ה' משום נותר דהעלמות מחלקין: **מה' זבחים.** אכל נותר בהעלם א' חייב ה' הואיל וגופים מוחלקין. ר' יוסי (ט) [לה]ור' אליעזר סבירא להו כר' עקיבא דמתני' (ב) [לו]דר' שמעון: **אבל אכל ה' חתיכות כו'.** אתאן לת"ק דאיירי [לז]רישא בה' חתיכות נותר מזבח אחד והכי קאמר לגבי מעילה מודינא דתמחויין מחלקין: **לפני זריקת דמים.** שייכא מעילה אבל נזרק הדם דהיתה לה שעת היתר לכהנים שוב אין בו מעילה וכן מפורש במנחות בפרק התכלת (דף מז:):

המוחק את הכרישה. פי' בקונטרס כותש [לח]הקפלוט וקשה דא"כ פירות נינהו ומי פירות אין מכשירין ועוד קשה דקאמר הסוחט בשערו אינו בכי יותן והיוצאין ממנו הרי הוא בכי יותן ופי' הקונטרס סחט בשערו אחר שיצא מבית המרחץ וא"כ שבשערו אמאי אינו בכי יותן והלא תחלתו לרצון היה ואמרינן (מכשירין פ"א מ"א) כל משקה שתחלתו לרצון אף על פי שאין סופו לרצון[לט] לכך פר"י דמיירי שירדו הגשמים עליהם ולא היה לרצון עד שיצאו מהם: **והיוצאין ממנו** לאחר שיצאו הרי זה בכי יותן. אף על גב דשלא ילקה הכותל אינו בכי יותן התם משום דלא ניחא ליה דאתו [מ]והכא נמי אף על גב דלא ניחא ליה מעיקרא מכל מקום כיון שהוא עצמו דוחקן להוציא מהם המים[מא] אחשבינהו: **מצד העליון לצד התחתון טהורין.** פירש בקונטרס משום[מב] שסופה ליבלע בבגד וקשה שהרי במסכת נדה פרק האשה (דף סג: ושם) קאמר חרסין שבלעו משקים טמאים ונפלו לאויר התנור כי הוסק התנור טמא מפני שהמשקין יוצאין ואע"פ שלאחר היסק יחזרו ויבלעו החרסין אלא יש לפרש משום דהוי שלא לרצון כ"ז שהם על בגדיו כמו במשקין שבכרישה: **ואת המהנה כנהנה.** והוא הדין דמצי למימר הנהנה כאוכל מה שאין כן בנותר אלא אגב דנקט מאכיל כאוכל קאמר מהנה כנהנה:

תוספות המוחק הכרישה. פי' רש"י כותש משמע דבעי למימר דדמי שתית הכרישה מיירי ולא נהירא דהא קי"ל דמי פירות אין מכשירין דלא מיקרי משקין ופירש ריב"א מוחק שהחליקו באצבעו או בצפרניו להעביר מי גשמים שעליה דומיא דסוחט בשערו ובכסותו: **בניתזין** בכל כחן. בפרק העור והרוטב לא משני הכי כי פריך טומאת בית הסתרים היא וי"ל דפלוגתא דאמוראי היא בפרק בהמה המקשה דעולא ורבינא והכא אליבא דרבינא: **האוכל** נותר מה' זבחים כו'. לא דמי לבא על ה' נשיו בהעלם אחת דחייב על כל אחת ואחת לדברי הכל דהנהו יש בהו ב' אזהרות שהוא מוזהר עליה והיא עליו כדלקמן: **צירף** את המעילה כו'. ה"נ המ"ל מאי קא מיבעיא ליה כו' מאחר דר"ע פריך אמילתיה פשיטא דקבלה:

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פי"ג מהל' טומאת אוכלין הל' יד:
נג ב מיי' פי"ב שם הל' ו:
נד ג ד ה מיי' פ"ו מהל' שגגות הל"ג:
ו [מיי' פ"ט שם הל' ט]:
נה ז מיי' פ"ח שם הל' ו:

גליון הש"ס

גמ' ואי אמרת בשעת פרישתן. ע' חולין עב ע"ב תד"ה בשעת:

לעזי רש"י

פור"ש [פוריל"ש]. כרשים (ירק מאכל).

רבינו גרשום

וכך היו מוכי שחין. לא אמרו במוכי שחין ממש אלא בכל מכה שמדולדל אבר מחמתה: **הולך לו ערב פסחים אצל הרופא וחותכו** הרופא לאותו אבר המדולדל עד שמניח בו כחוט השערה דבוק בגוף ותוחבו לאותו אבר המדולדל ונועצו בארץ עם האבר המדולדל ונמשך הימנו בעל האבר והיה נתלש החוט ונשתייר שם האבר והלה שהיה בעל האבר עושה פסחו בטהרה שכבר נפסק ממנו האבר המדולדל. ואפילו קודם שנפסק היה טהור לעשות פסח כדאמרי' שאבר המדולדל באדם טהור אלא רבותא קמ"ל דאפי' כי חתכו ופסקו בזה הענין טהור הרופא ובעל האבר דלא טמייה אבר לאדם בשעת פרישתו ממנו דמוקמינן בגמרא דבניתזין בכל כחו שעקרו לאותו חוט בכח במהרה דלא שהה כלל שיטמאנו: **ורואין אנו שהדברים** ק"ו. מפרש בגמרא מאי ק"ו: [גמ'] **ומה אדם שמטמא מחיים** זב ובטמא מת: **המוחק את הכרישה.** חציר כגון שהיתה כרישה מליאה מי גשמים ומוחק באצבעו הגשמים שעל הכרישה שיפלו ממנו. וכן הסוחט מי גשמים שבשערו ושבכסותו שיצאו חוץ: **המשקין שבתוכו** כלומר כל זמן שהמים עליהם המים אינן חשובין משקין להכשיר אם נגעה בהן הטומאה ואינן בכי יותן: **היוצא ממנו** מן הכרישה או מן השיער או מן הכסות מאחר שיצאו חשובין משקין להכשיר והרי הן בכי יותן: **וכרישה עצמה.** שנגעה בה הטומאה בעוד שהמים עליה אע"פ שלא הוכשרה בשעת נגיעה הוכשרה בשעה שפרשו ממנה המים דהא אמרינן היוצא ממנו הרי הן בכי יותן: **והתנן הולך לו כו': אע"פ שסחטו** בגדיהן ויש בהן מים הרבה כל כך שהמים יורדין **מצד העליון** של בגד **לצד התחתון** של בגד אפ"כ **טהורין** הן המים ולא נטמאו מחמת הזב וטמא מת לפי שאין חשובין משקין לא להכשיר ולא לקבל טומאה אלא **לאחר שיצאו** מכל הבגד: **יצאו מכולן הרי אלו מכשירין.** וטהורין אלו המים שלא טימאום הבגדים לפי שאין נחשבין משקין אלא לאחר יציאתן: **ואמר רב יוסף.** אמאי טהורים המים ליטמו מחמת הבגדים בשעת פרישה. לפי שבשעת פרישתן מהן התיזום מהן בכל כוחן ולא נשתהו כלל בבגדים ולא טימאום: **מתני' ורואים אנו שהדברים** ק"ו. מפרש בגמ' ומה מזבח אחד שאין גופין מוחלקין כו': **א"ל ר' עקיבא אם הלכה** למשה מסיני היא שחייב על כל אחת ואחת **נקבל: ואם לדין.** כלומר אבל אם אינה הלכה אלא מק"ו אתה רוצה לדון **יש תשובה** על אותו דין **דלא אם אמרת במעילה.** דין הוא שיהא חייב בה על כל אחת ואחת הואיל והחמיר במעילה **שעשה בה את המאכיל כאוכל ואת המהנה כנהנה** היינו כדאמרי' במעילה (כ.) השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל אע"ג דבעה"ב לא אכלו ולא נהנה חייב הוא מעילה כמו שלוחו שאכל ונהנה: **צירף את המעילה לזמן מרובה.** אכל קודש שוה פרוטה אחת אפי' בין עשרה ימים מצטרף לפרוטה וחייב מעילה: **תאמר בנותר שאין בו אחד מכל אלו** ואין חייב על נותר אלא בכזית בכדי אכילת פרס הילכך אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת כבמעילה: **גמ' מאי קא קשיא ליה לר' שמעון.** דאמר לא כך שאלן: **הכי קא קשיא ליה.** איהו קא בעי למילף שוחט בחוץ מאוכל דחייב מעילה על כל אחת ואחת. וקא קשיא ליה מה לאוכל דין שיהא חייב על כל אחת ואחת שכן נהנה אבל שוחט אינו נהנה: **אלא האוכל שאלן האוכל נותר מה' זבחים כו': ועל לא הודע שלהן.** היינו אם ספק לו: **אם אכל חמש חתיכות** נותר בה' תמחוין בה' העלמות (ד)יביא חטאת על כל אחת ואחת משום דלדברי הכל ידיעות מחלקות וכן נמי [אם ספק לו אם אכל] אשם תלוי על כל אחת ואחת: מה' זבחים אפי' בהעלם אחד מביא חטאת על כל אחת ואחת ועל לא הודע כו': **כללו של דבר** כו'. והאי **אכל** אכל ה' חתיכות מזבח [אחד] בחמשה תמחוין **לפני** זריקת דמים חייב **על כל אחת ואחת** משום מעילה דברי הכל היא. והאי דקאמר לפני זריקת דמים משום דלאחר זריקה אין בו מעילה שכבר יש בו שעת היתר לכהנים:

מסורת הש"ס

א) מכשירין פ"א מ"ה ע"ש, ב) תוספתא דמכשירין פ"א ה"ג ע"ש, ג) [לעיל ד:], ד) [יבמות עו:], ה) [לעיל ח: לקמן יח: ע"ש בתוס' ד"ה והתניא], ו) [איתא בשינוי נוסחאות אות ב מש"מ], ז) [מעילה כ.], ח) [ויקרא ה], ט) ע' תוספתא רפ"ד,

שינויי נוסחאות

א] נ"ל ורואין אנו כ"ה במשנה שבמשניות. (גליון): ב] גמ' מאי ק"ו ומה אדם שמטמא מחיים אבר המדולדל בו טהור בהמה שאינה מטמאה מחיים אבר המדולדל בה אינו דין שטהור תנן. (ש"מ): ג] בשעת פרישתן ממנה הכשירו' והתנן הולך לו ערבי פסחים אצל. (ש"מ): ד] הכא נמי ההוא. (ש"מ): ה] לאדם כדאמר רב יוסף. (ש"מ): ו] מהלכים בדרך וירדו גשמים אע"פ שסוחטין משקין היורדין [והשאר נמחק]. (ש"מ), ובה"ז מחק גם תיבות, משקין היורדין: ז] אלא לאחר שיצאו מכולו יצאו מכולו הרי אלו מכשירין וטהורין [ותיבות שאין נחשבין אלא לאחר שיצאו מגופו נמחק]. (ש"מ, וכ"ה בבה"ז): ח] נ"ל שאלן. כ"א במשנה שבמשניות וכ"א ברמב"ם. (גליון): ט] א' בחמשה תמחויין. (ש"מ): י] כך שאלן ר' עקיבא. (ש"מ): יא] אמר לו לא [אות ו' נמחק]. (ש"מ): יב] מאי קא קשיא ליה הכי. [תיבת לר"ש נמחק]. (ש"מ), ובש"מ כ"י גרס, מאי קא קשיא ליה ר"ש הכי וכו': יג] כך שאלן האוכל. (ש"מ): יד] חייב על כל אחת. (ש"מ): טו] אחד בחמשה תמחויין. (ש"מ): טז] משום דתמחויין מוחלקין. (ש"מ): יז] ממלת א"ר שמעון וכו' עד הפסקא נמחק. (ש"מ): יח] בה"ז מ"ז. (גליון): יט] תיבות מחמשה תמחויין נמחק. (ש"מ): כ] ואחת מה' זבחים אפילו בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת ועל. (ש"מ): כא] מתיבת מה' עד תיבת ריב"י אינו בדפו"ר, ולפי גירסת ש"מ, מקומו לעיל: כב] יהודה ור' אלעזר בר' שמעון אומרים אפילו. (דפו"ר, אלא שנדפס אליעזר, והוגה בש"מ אלעזר): כג] תלוי אחד. (דפו"ר): כד] אכל אכל. (ש"מ): כה] בהעלם אחד. (דפו"ר): כו] נ"ל את. (גליון): כז] לכותל הוא סוף הדיבור, ומתחיל הדיבור והוא. (ש"מ): כח] בגמ' הוא סוף הדיבור, ומתחיל הדיבור גמ' אדם. (ש"מ): כט] כצ"ל בה"ז. (גליון): ל] תיבת גמ' נמחק. (ש"מ): לא] שיצאו ממנה המשקין. (ש"מ): לב] זרעים או פירות. (רש"ש): לג] הזרעים הס"ד, ומה"ד וטהורין. (ש"מ): לד] א' נותר אכל חייב על כל אחת משום נותר. (ש"מ), בש"מ כ"י גרס, אבל נותר (כלפנינו): לה] ר' יוסי ור' אלעזר. (דפו"ר): לו] ואליבא דר"ש. (רש"ש): לז] דאיירי ברישא בה'. (ש"מ): לח] הקפלוט ומים שזבים מן הכרישה נוטפין וקשה דא"כ מי פירות. (ש"מ), אולם קצת פלא כי בפירש"י שלפנינו אין כ"ז האריכות (גם בהוצאת אילן אין הגהה זו): לט] לרצון מכשיר לכך. (ש"מ): מ] דאתו בעולם והכא. (ש"מ): מא] המים א"כ אחשבינהו. (ש"מ): מב] משום שסופם. (ש"מ):

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לירף וכו' ולקמן. נ"ב ובמסכת מעילה דף יט: (ב) ד"ה מה' זבחים וכו' ודרבי שמעון אכל כצ"ל ותיבת אכל נמחק:

שיטה מקובצת

והסוחט בשערו ובכסותו. ק"ק דאם היו לרצון מתחלה אמאי אינו בכי יותן הא כל משקה שתחילתו לרצון אע"פ שאין סופו לרצון מכשיר ופ"ה דלא חשיבי מידי הואיל ובלועין הן ור"י פי' דנפלו עליו מי גשמים דלא החשיבם כלל: **והיוצאים ממנו** כו'. דאע"ג דאמרי' התם בשביל שלא תלקה הכותל אינו בכי יותן המים התם לא ניחא ליה שהיו אלו מים בעולם אבל הכא נהי דלא ניחא ליה שיבואו כיון שהוא עצמו הפילן משערו ומכסותו א"כ אחשבינהו ומכשיר. (הרא"ש ז"ל): **בשעת פרישתן ממנה הוכשרה.** עיין בהשמטות: **בניתזין בכל כחו.** נ"ב תוס' מנחות דף כד ע"ב (ד"ה כי נגע): **חמשה זבחים דגופין מוחלקין לא כ"ש.** צ"ל דמדמי הכי דמ"מ תמחויין מחלקין לפי שיש שינוי טעמים כדאמר בסמוך דמשכחת דכגון שאכל מה' אברים דמדמי לה' תמחויין. והבהמות נמי חלוקין בטעם שאין טעם זו דומה לזו והוי כחמשה תמחויין. **אכל ה' חתיכות** כו' מוכח הסוגיא הא דקתני מזבח אחד בה' תמחויין אינו חייב אלא חטאת אחת ה"ה מה' זבחים והאי דקתני מה' זבחים חייב על כל אחת ואחת ה"ה מזבח אחד מה' תמחויין: **כללו של דבר.** גליון פי' לדברי הכל. גליון גמרא ישנה עיין תוס' לקמן (דף יח.): **תוס' ד"ה המוחק וכו' ופי' הקונטרס.** גליון. לשון הרא"ש ז"ל וכן פרש"י ז"ל הסוחט בשערו אחר שיצא מבית המרחץ ויש עדיין מים על שערו ולא נהירא אלא מיירי שירדו גשמים על הכרישה ועל שערו וכסותו ואינן לרצון עד שיצא מהן. (הרא"ש ז"ל): **ד"ה והיוצאין כו' אע"ג דשלא ילקה.** גליון אע"ג דהני משקין רצונו היה שלא היה בעולם ודמי לכופה קערה על הכותל בשביל שלא ילקה כו' שאני הכא כיון שסוחט המשקין בידו להוציאן מקרי לרצון. (הרא"ש ז"ל): **שם דשלא ילקה.** נ"ב חולין דף י"ו ע"א:

ואילו על ספיקו מביא אשם תלוי לא קתני מני הא אילימא ר"ע ליתני נמי סיפא ועל ספיקן מביא אשם תלוי דהתנן [א]ר"ע מחייב על ספק מעילה אשם תלוי אלא לאו רבי יהושע היא וקתני בה' העלמות מביא ה' חטאות וש"מ קיבלה מיניה אלא אדרבה מסיפא דקתני מה' זבחים אפילו בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת ש"מ לא קיבלה מיניה ואלא מאי אית [א]למימר תנאי היא דאיכא תנא דקיבלה ואיכא תנא דלא קיבלה אפי' תימא [ב]ר"ע היא והאי תנא סבר לה כותיה בחדא ופליג עליה בחדא סבר לה כותיה בהעלמות ופליג עליה במעילות ה"ד ה' [ג] מעילות אמר שמואל כאותה ששנינו [ב]חמשה דברים בעולה מצטרפין [א]הבשר והחלב והיין והסלת והשמן חזקיה אמר כגון שאכל מה' אברים ר"ל אמר אפילו תימא באבר אחד משכחת לה בכתף רבי יצחק נפחא אמר כגון שאכל בה' מיני קדירה רבי יוחנן אמר כגון שאכל בה' טעמים: **מתני'** אמר ר' עקיבא שאלתי את רבי אליעזר [ד] בעושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמר [ה]לו [ב]חייב על כל אחת ואחת מק"ו ומה נדה שאין בה תוצאות הרבה [ו] וחטאות הרבה חייב על כל אחת ואחת שבת שיש בה תוצאות הרבה [ז]ומיתות הרבה אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת אמרתי לו [ח] אם אמרת בנדה שיש בה שתי אזהרות שהוא מוזהר על הנדה והנדה מוזהרת עליו תאמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת אמר לי הבא על הקטנות יוכיח שאין בה אלא אזהרה אחת וחייב על כל אחת ואחת אמרתי לו [ט] אם אמרת בקטנות שאף על פי שאין בהן עכשיו יש בהן לאחר זמן תאמר בשבת שאין בה עכשיו ולא לאחר זמן אמר לי הבא על הבהמה יוכיח אמרתי לו [י] [ג]הבהמה כשבת: **גמ'** מאי קבעי מיניה אי שבתות כגופין דמיין [יא] ואי לא (א) בעי מיניה ניבעי[יב] העושה מלאכה אחת בשבתות הרבה[יג] אלא ולדי מלאכות אי כאבות דמיין ואי לא בעי מיניה ניבעי מיניה העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת בשבת [יד]אמר רבא אמרי בי רב תרתי בעא מיניה שבתות כגופין דמיין [טו]ואי לא בעא מיניה ולדי מלאכות כמלאכות דמיין אי לא ושבתות [טז]היכי מיבעי ליה שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק וזדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה אי כגופין דמיין אי לא או דלמא זדון שבת ושגגת מלאכות פשיטא ליה [יז]דכגופין דמיין ושגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתים אי הויין ידיעה לחלק אי לא אמר רבה

ואילו על [יח]**הספקות כו' לא קתני.** בסיפא גבי מעילה: **מני.** כלומר ת"ק מני: **ר"ע מחייב על ספק מעילה כו'.** בפרק דם שחיטה (לקמן כב.): **וקתני בה' העלמות כו'.** העלמות הוא דמחלקין אבל זבחים לא וש"מ הדר ביה ר' יהושע: **אלא מאי אית לך למימר.** [יט]מיהא ברייתא תנאי היא בתמיה. כלומר מאי בעית למשמע מהך ברייתא תנאי היא ת"ק דקתני העלמות דמשמע דהעלמות מחלקין ולא זבחים אית ליה דקיבלה ר' יהושע והדר ביה והאי דקתני ה' זבחים בהעלם אחד חייב על כל אחד ואחד תנא אחרינא הוא ואית ליה דלא קיבלה אפילו הא לא פשטת מינה דתנאי היא דאפילו תימא ר' עקיבא היא ות"ק אליבא דר"ע קאי מדקתני העלמות דמשמע העלמות ולא זבחים. ודקא קשיא לך דלא תניא אשם תלוי אספק מעילות: **האי תנא סבר לה כו'.** והאי דקתני מה' זבחים בהעלם אחד חייב על כל אחד תנא אחרינא הוא ור' יהושע היא: (ב) **ה' דברים בעולה מצטרפין.** לענין כזית להעלותן בחוץ שאם העלן חייב כרת ולהכי נקט עולה דבשאר זבחים לא מצטרף בשר לפי שאינן כליל. **כאותה ששנינו כו'** ה"נ שאכל מה' דברים הללו: **בכתף.** יש ה' אברים הפרסה והעצם התחתון עד הארכובה ושני עצמות לבד מן הכתף: **ה' מיני קדירה.** כגון כרישין ובצלים וכרוב ודלעת ולפת ואכלן כזה עצמו וכזה עצמו: **ה' מיני טעמים.** צלי ומבושל כבוש שלוק וצלי קדר: **מתני' מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת.** תולדות הרבה של אב אחד בשבתות הרבה אותן שעשה בשבת זו עשה בשבתות אחריני וכולן בהעלם אחת. ובגמרא פריך מאי קמבעיא ליה דנקט תרי מילי שבתות הרבה ותולדות הרבה ואמאי נקט תולדות ולא אבות: **תוצאות הרבה.** עניינים הרבה כגון שבת דאיכא אבות מלאכות ותולדותיהן: **נדה אין בה תוצאות הרבה.** דאין חיובה אלא [כ]ביאה וחייב על כל ביאה וביאה בהעלם אחת כדאמר ר"א לעיל בגמרא [טו.] בא עליה וחזר ובא עליה כו': **והנדה מוזהרת עליו.** דכתיב (ויקרא כ) ונכרתו שניהם מקרב עמם: **על הקטנות.** כמו על הקטנה ומאי קטנות [כא]דעלמא. כלומר הבא על אחת מן הקטנות ביאות הרבה בנדתה יוכיח שאינה מוזהרת עליו וחייב על כל ביאה וביאה: **הבא על הבהמה יוכיח.** שחייב על כל ביאה כדאמרן לעיל [טו.] טעמא שא"א לערב הביאות: **בהמה כשבת.** פלוגתא היא בגמרא [ע"ב] איכא למאן דאמר קבל ר"ע מר"א והכי קאמר ליה בהמה כשבת מה בהמה חייב על כל אחת ואחת אף שבת חייב על כל אחת דאינו יודע להשיב כלום ולמאן דאמר לא קיבלה מיניה ה"ק ליה אף בהמה מיבעי לי כשבת: **גמ' מאי קבעי מיניה.** דנקט שבתות הרבה ועושה בזו אותה מלאכה שעשה בזו ונקט תולדות ולא אבות: **אי קבעי מיניה** [כב]**שבתות כגופין דמיין אי לא.** אי האי דעבד בכמה שבתות אותן מלאכות שעשה בזו עשה בזו ובהעלם אחד דלא הודע לו בינתיים מי אמרינן כיון דבתרי שבתות עשאן הויין הני תרתי שבתות כשני גופי עבירות כאילו קצר וזרע בהעלם אחת וחייב על כל אחת או לא (ג) דאמרינן דהוי כעושה מלאכה אחת כמה פעמים בהעלם אחת דחייב חדא אי הא קמיבעיא ליה אמאי נקט תולדות ליבעי הכי [כג]עשה אב מלאכה אחת בשבתות הרבה מהו: **אי בולדי מלאכות קבעי מיניה.** אם עושה תולדות הרבה מאב אחד אי חייב אחת או על כל אחת ואחת ולהכי נקט תולדות אם כן אמאי נקט שבתות הרבה ליבעי הכי העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת בשבת אחת: **תרתי בעא מיניה.** ופשיט תרוייהו לחומרא מדקתני חייב על כל אחת ואחת ואע"ג דמנדה לא מצי למיפשט ליה אלא חדא דהא בנדה ליכא תולדות: **ושבתות היכא.** איזו מהן כלומר ה"ד דקעביד לה להא (אב) מלאכה בכמה שבתות בשגגת שבתות וזדון מלאכות פשיטא ליה לר"ע דחייב על כל אחת דלא אמרינן חדא שגגה אלא אמרינן ימים שבינתיים הויין ידיעה דדמי כמי שנודע לו בינתיים דשבת הוי והוי כעושה מלאכה אחת בכמה העלמות: **וזדון שבת.** יודע שהוא שבת ושגגת מלאכות דסבור שמלאכה זו מותרת היא דבעי מיניה דהא ליכא למימר ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק דלהכי הויין ידיעה לידע ששבת היתה אבל לענין שגגת מלאכות ליכא ידיעה עד שילמוד והכי קמיבעיא ליה האי דעבד חדא מלאכה בב' שבתות מי אמרינן כיון דבב' ימים הם אף על גב דהעלם אחד הוא לגבי מלאכות הויין הנך שבתות כגופין של מלאכה שאינן דומין זה לזה כגון זרע וקצר בהעלם אחד בזדון שבת ושגגת מלאכות דחייב על כל אחת כדאמרינן (שבת דף ע.) אחת שהיא הנה זדון שבת ושגגת מלאכות: **או לאו.** כגופין דמיין והרי עשה בהעלם אחד מלאכה אחת י' פעמים שאינו חייב אלא אחת: **או דלמא זדון שבת ושגגת מלאכות פשיטא ליה דשבתות.** כגופי מלאכות שאין דומות זו לזו שהעושן בשגגת מלאכות וזדון שבת חייב שתים דהיינו אחת שהיא הנה ובשגגת שבת וזדון מלאכות קמבעיא ליה דאפילו אמרי' כגופין דמיין לא מחייב אלא חדא דהיינו הנה שהיא אחת שהעושה ב' אבות בשגגת שבת וזדון מלאכות בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת אלא אי איכא ידיעה בינתיים לשבת היא מהניא לחלק להעלמות מחלקין והכי קמיבעיא ליה מי אמרינן ימים שבנתיים הויין ידיעה כמו שנודע לו ששבת היא אי לא:

אלא לאו רבי יהושע היא וקתני בה' העלמות חייב ה' חטאות. [כד]משום דוקא העלמות מחלקין ופר"י דה"ה דמצי למתויי מרישא ה' חתיכות מה' תמחויין מזבח אחד אינו חייב אלא אחת דהא במתני' נמי מדמי תמחויין[כה] אלא משום דתמחויין לא הוה הבעיא לא נקט ליה: **אפילו** תימא ר"ע היא. וה' זבחים בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת לאו ר"ע אלא ר' יהושע: **בכתף** של עולה. יש בה [כו]ז' עצמות: **בה'** מיני קדירה. פר"י כגון צלי ומבושל וטיגון וצלי [כז]קדר וכבוש וה' מיני טעמים כגון פילפלין וזנגבילא וקנה וקנמון וקדה [כח]ורש"י לא פירש כן:

מסורת הש"ס

א) [לקמן כב.], ב) מעילה טו:,

שינויי נוסחאות

א] אית לך למימר. (ש"מ): ב] תימא כולה ר"ע. כן כתוב בכל הס"י ועיין ברגמ"ה. (ש"מ): ג] ה' תמחויין אמר. (ש"מ): ד] אליעזר העושה מלאכות. (ש"מ): ה] נ"ל לי. [וכ"א במשנה שבמשניות]. (גליון, וכ"ה בש"מ): ו] הרבה ומיתות הרבה [וכ"ב ס"א וחטאות]. (ש"מ): ז] ומיתות ס"א וחטאות הרבה. (ש"מ): ח] לו לא אם. (ש"מ): ט] לו לא אם. (ש"מ): י] בהמה כשבת. (ש"מ): יא] דמיין אי לא. (ש"מ): יב] ניבעי מיניה העושה. (ש"מ): יג] הרבה ואי ולדי מלאכות כאבות דמיין אי לא בעי. (ש"מ): יד] בשבת אחת אמר רבה אמרי. (ש"מ): טו] דמיין אי לא בעא מיניה ולדי מלאכות אי כמלאכות דמיין אי לא בעא מיניה ופשט ליה דשבתות כגופין דמיין ופשט ליה דולדי מלאכות כמלאכות דמיין ושבתות. (ש"מ): טז] הידא מבעיא. (ש"מ): יז] ליה דשבתות כגופין דמיין. (ש"מ): יח] ואילו על ספקו וכו'. (ש"מ): יט] מהא ברייתא. (רש"ש): כ] אלא על ביאה. (ש"מ): כא] קטנות קטנות דעלמא. (ש"מ): כב] אי קבעי מיניה אי שבתות. (ש"מ): כג] הכי העושה אב. (ש"מ): כד] חטאות משמע דוקא. (ש"מ): כה] תמחויין לזבחים אלא. (ש"מ): כו] יש בה ה' עצמות. (ש"מ): כז] וצלי קדרה. (ש"מ): כח] ורש"י לא פי' כן. (דפו"ר וש"מ): ס"א פי' איפכא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' כגופין דמיין ואי לא ניבעי בעי מיניה העושה וכו' כאבות דמיין ואי לא ניבעי בעי מיניה העושה: (ב) רש"י ד"ה האי תנא וכו' ורבי יהושע היא הס"ד ואח"כ מ"ה כאותה ששנינו וכו' הללו הס"ד ואח"כ מ"ה ה' דברים וכו' כליל הס"ד ואח"כ מ"ה בכתף: (ג) ד"ה אי קבעי מיניה וכו' או לא אלא אמרינן דהוי וכו' מהו הס"ד ואח"כ מ"ה אלא בולדי:

מוסף רש"י

חמשה דברים בעולה מצטרפין כו' והסלת. היינו מנחה הבאה עמה והיין והשמן מצטרפין זה עם זה בכזית לחייב משום מעילה בחוץ ולחייב משום פגול ונותר וטמא ומשום מעילה נמי, ואע"ג דתני רישא נמי קדשי מזבח מצטרפין זה עם זה, איצטריך למיתני הא לאשמועינן דבותא דבשר וסלת ויין מצטרפין, אע"ג דמינא אחרינא נינהו (מעילה טו:).

שיטה מקובצת

אפילו תימא ר"ע. פירוש רישא דקתני העלמות מחלקין אבל זבחים לאו ר"ע היא ותמחויין וזבחים שוין וסיפא דקתני מביא חטאת על כל אחת ר"י היא וה"נ מזבח אחד בחמשה תמחויין ולעולם לא קבלה ור' יוסי וראב"ש לפרושי מילתיה דת"ק אתו דה' חתיכות מה' זבחים בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת. (תוס'): **אמר ר' עקיבא שאלתי את ר' אליעזר העושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת.** עיין בהשמטות: **אמר לי חייב על כל אחת ואחת מקו"ח.** ובלא קו"ח יכול להשיב לפי שיטתו דאפי' בקצר וקצר אמר ר' אליעזר לעיל דחייב על כל אחת ואחת אפילו בהעלם אחד אלא לפי שהיה רוצה להשיב לפי סברת שאר תנאים: **ומה נדה שאין בה תוצאות.** למה דקאמר בגמרא דמיבעיא ליה אי שבתות כגופין דמיין ואמר ליה ק"ו מנדה צריך להגיה ומה נדות כו' דגופין מוחלקין הוו, ולרב חסדא דאמר דקא מיבעיא ליה בימים שבינתים אי הוו ידיעה לחלק ואמר ליה ק"ו מנדה בנדה אחת מיירי וימים שבינתים שייכי בנדה כדמפרש בגמרא כגון שבא עליה וטבלה. כ"ז חסר מן התוס': **אמר לי הבא על הבהמה יוכיח.** וא"ת לרב חסדא דאמר דמיבעיא ליה לרבי עקיבא בימים שבינתים אי הוו ידיעה לחלק או לא מאי משיב לו מבהמה דמאי ימים שבינתים שייך בה, דבשלמא לגבי נדה שייך כדמפרש בגמרא וי"ל הא דהשיב לו כך לדבריו דר"א עצמו השיב דמחייב על כל ביאה וביאה וה"ק הבא על בהמה יוכיח דחייב על כל אחת ואחת אלא שהשיבוהו לפי ולא ימים שבנתים הויין ידיעה דהא דמוקי בגמרא בהמות או נדות א) שאר תנאים אינם מודים לדבריו לידי וכמו כן גבי שבת. ג"ז חסר מתוס': **הבא על הבהמה יוכיח.** כאן לא יש גופין מוחלקין שיטתו: **אמרתי לו בהמה כשבת.** עיין בהשמטות: [רש"י ד"ה בהמה כשבת כו' מה בהמה כו']. וק"ק הלשון דהוי ליה למימר שבת כבהמה: [תוס' ד"ה אלא לאו כו'] וקתני. גליון. פי' הקונטרס דמשמע דוקא העלמות מחלקין אבל זבחים לא ונראה דסמיך ארישא דחמשה תמחויין בהעלם אחד אין חייב רק אחד ואי לא קבלה בה' תמחויין לחייב חמשה:

א) אולי צ"ל היינו לפי דעת שאר תנאים שאינם מודים לדברי ר"א דחייב וכו'. [המגיה בד' וילנא]

עין משפט נר מצוה

נו א מיי' פי"א מהל' מעה"ק הלכה ב:

נז ב מיי' פ"ז מהלכות שגגות הלכה ח:

נח ג מיי' שם פ"ה הלכה ד:

רבינו גרשום

ואילו על ספיקן. של מעילות על ספק אם אכל בה' תמחויין לפני זריקת דמים **מביא אשם תלוי לא קתני: מני הא.** סיפא **אי נימא ר' עקיבא היא ניתני נמי סיפא כו': אלא לאו ר' יהושע היא.** רישא דברייתא וסיפא, וקתני **בחמש העלמות מביא ה' חטאות** הא ה' חתיכות מזבח אחד בחמש תמחוין בהעלם אחד אינו מביא אלא חטאת אחת: אלמא קיבלה ר' יהושע להא תשובה מר' עקיבא דאינו מביא אלא חטאת אחת: לישנא אחרינא. וקתני רישא חמש חתיכות מזבח אחד בהעלם אחד בה' תמחוין אינו חייב אלא אחת אלמא דלא יליף נותר ממעילה ש"מ קיבלה מיניה: **אלא אדרבה מסיפא.** מצית יליף דלא קיבלה מיניה דקתני [מה'] **זבחים חייב על כל אחת ואחת** דגופין מוחלקין וה"ה דתמחוין מחלקין אפילו בזבח אחד אלמא יליף נותר ממעילה **ש"מ לא קיבלה מיניה: אלא מאי אית לך למימר תנאי היא.** הא דר' יהושע **דאיכא תנא** דקסבר **דקיבלה** מיניה וההוא תנא היינו דר' יוסי בר' יהודה ור' שמעון [דמתניתין] **ואיכא תנא** דסבר **דלא קיבלה** מיניה והיינו ת"ק: **ואפילו תימא** נמי כולה **ר' עקיבא.** לא אמר כולה דוקא דהא קאמ' אבל אכל ה' חתיכות כו' לא מיתוקמא כר' עקיבא כדאמרן אלא להכי קאמר כולה דבין רישא דברייתא ובין ר' יוסי ובין ר' אלעזר הוו כר' עקיבא ומחמשה זבחים מביא על כל אחת ואחת הא מזבח אחד בחמשה תמחוין אינו מביא אלא אחת היינו נמי כר' עקיבא. **והאי תנא** נמי דאבל אכל נמי ר' עקיבא אלא **דסבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא: סבר לה כוותיה בחדא בהעלמות** דנותר מזבח אחד בחמש תמחוין דאינו מביא אלא אחת: **ופליג עליה. במעילה** וספק מעילות דלא תנא ועל ספיקן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: **היכי דמי ה' תמחוין** דכי אכלן בה' תמחוין דחייב: **אמר שמואל כאותה ששנינו ה' דברים בעולה מצטרפין הבשר והחלב והיין והסולת והשמן.** היין והסולת והשמן היינו נסכים ומנחה שקריבין עם העולה ומדאיצטריך למימר דמצטרפין לכזית לחיוב ש"מ דכל אחד תמחוי בפני עצמו מאכל בפני עצמן הן דאי אכל מכל חד כזית דחייב חמשה דאי לא הוויין ה' תמחויין לא איצטריך למימר דמצטרפין דפשיטא דמצטרפין: **חזקיה אמר.** אפי' תימא בעולה עצמה בלא יין וסולת ושמן משכחת בה' תמחוין **כגון שאכל מה' אברים** של עולה חשיב ה' תמחוין: **ריש לקיש אמר אפילו באבר אחד.** משכחת לה ה' תמחוין **בכתף** דיש בו ה' עצמות אחד פס רגל היד והשני עצם השוק שעליו והשלישי העצם הזרוע שניתן לכהנים והרביעי היא העצם שקורין עגול הוא שעל גביו והחמישי הוא כף הכתף: **כגון שאכל** אפילו חד אבר **בה' מיני קדירה.** כגון מקצת אחד עם כרישין ומקצת אחד עם כרוב ומקצת אחד עם לפתות ומקצת עם תרדין ומקצתן עם קטנית: **בחמשה מיני טעמים.** כגון צלי ומבושל ושלוק ומתובל ומטוגן: [מתני'] העושה **מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת.** היינו כגון אב ותולדותיו או שעשה תולדות של אב מלאכה אחת היינו מעין מלאכה אחת **בהעלם אחד מהו:** [ומה נדה כו'.] כלומר מה אם הנדה **שאין בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה** היינו שאין בה עניינין הרבה של אבות מלאכות לחייבו חטאות הרבה ואין לה תולדות אין בה אלא חיוב ביאה בלבד ואעפ"כ חייב על כל ביאה וביאה **שבת שיש בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה** כגון ל"ט אבות מלאכות ותולדות אין מספר: **תאמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת** שהוא מוזהר על השבת בלבד ואין השבת מוזהרת עליו: **אמר לו הבא על הקטנות** נדות **יוכיח שאין בהן אלא אזהרה אחת.** שהוא מוזהר עליהן והן אין מוזהרות עליו דעדיין קטנות הן ואינן בנות אזהרות ואעפ"כ **חייב על כל אחת ואחת: אע"פ שאין בהן עכשיו** אזהרה **יש בה לאחר זמן.** כשהן גדולות יש בהן ב' אזהרות **תאמר בשבת** כו': **הבא על הבהמה יוכיח.** שאין בה אלא אזהרה אחת בלבד שהוא מוזהר על הבהמה דבהמה אינה מוזהרת ואעפ"כ חייב עליה על כל ביאה וביאה אף אני אביא שבת: **אמרתי לו בהמה כשבת** כלומר בהמה דאין לו בה אלא באזהרה אחת מיבעיא לי נמי כמו שבת אי חייב אחת על כל ביאות הרבה או על כל אחת ואחת: [גמ'] **מאי קא מיבעיא ליה** לר' עקיבא **אי שבתות הרבה** כחילוק גופין של נדה דמיין לחייבו על כל שבת ושבת כמו הבא על נדות הרבה שחייב על כל נדה ונדה: א"כ **ניבעי מיניה העושה מלאכה אחת בשבתות הרבה** דומיא דנדה דמלאכה אחת היא: **אי וולדי מלאכות כמלאכות דמיין.** לחייב עליהן כאבות מלאכות ואי לא קא בעי [מיניה] משום הכי קאמר מעין מלאכות אם כן **ניבעי מיניה העושה מלאכות הרבה** דהיינו תולדות **מעין מלאכה אחת בשבת אחת** ואמאי קאמר בשבתות הרבה: **תרתי בעא מיניה** והכא מתרצי לבעיא דידיה העושה מעין מלאכה אחת בשבתות הרבה היינו אי כגופין דמיין או העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת היינו אי וולדי מלאכות כמלאכות דמיין: [א] **ופשט ליה דשבתות כי גופין דמיין.** מנדה מה אם בנדה אחת חייב על כל ביאה וביאה כ"ש על ביאות של נדות הרבה דגופין מוחלקין דחייב על כל אחת ואחת. אף שבתות נמי כי גופין דמיין: **ופשט ליה דוולדי מלאכות כמלאכות דמיין.** מדקאמר ומה נדה שאין בה תוצאות הרבה הא אי הוו בה תוצאות הרבה הוה חייב על כל מין ומין אף בשבת דיש בה תולדות ליחייב על תולדה כעל אב: **ושבת הידא קא מיבעיא ליה.** כלומר אי בשגגת שבת וזדון מלאכות או בזדון שבת ושגגת מלאכות. אי שגגת שבת וזדון מלאכות דאינו חייב על כל מלאכות של כל שבת ושבת אלא אחת הואיל וזדון מלאכות. **ופשיטא ליה דימים** של חול **שבינתים** שבין כל שבת ושבת **הוויין ידיעה לחלק** לחטאות אע"ג דבהעלם אחד הן: אבל זדון שבת ושגגת מלאכות. היינו בהעלם אחד: ובעי מיניה אי זדון שבת ושגגת מלאכות אי: **אי דילמא זדון שבת ושגגת מלאכות פשיטא** ליה לר' עקיבא דשבתות כגופין דמיין הואיל דאיכא חילוק חטאות דבשגגת מלאכות כמלאכה ומלאכה ה"נ הכי איכא חילוק שבתות וכגופין דמיין וחייב על כל שבת ושבת: ושגגת שבת וזדון מלאכות כיון דאינו חייב אלא אחת על כל מלאכות הוא דבעי מיניה אי ימים שבינתים הויין ימים של חול שבינתים שבין שבת לשבת ידיעה לחלק אי לא.

א) ב' קטעים אלו שייכים כנראה לדף טז ע"ב.

מסתברא [א]שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק וזדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה א] כגופין דמיין או לאו ופשיט ליה דזדון שבת ושגגת מלאכות כגופין דמיין ולא קביל מיניה ופשט ליה דולדי מלאכות כמלאכות דמיין ולא קביל מיניה אמר רבה מנא אמינא לה דתנן א) כלל [ב]גדול אמרו בשבת כל השוכח עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה אינו חייב אלא אחת [ג]היודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת [ד]היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל אב מלאכה ומלאכה ואילו חייב על כל אב מלאכה של כל שבת ושבת לא קתני מני הא אילימא ר"א אימא סיפא ב) [ה]העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אין חייב אלא אחת ג) ואי ר"א ב] חייב על כל ולדי מלאכות כמלאכות אלא פשיטא ר"ע היא וש"מ שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק זדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי אי כגופין דמיין ופשט ליה דכגופין דמיין ג] ולדי מלאכות כמלאכות דמיין ותרווייהו לא קביל מיניה אמר ליה אביי לעולם אימא לך זדון שבת ושגגת מלאכות פשיטא ליה לר"ע דשבתות לאו כגופין דמיין ושגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתיים מי הויין ידיעה לחלק או לא ופשט ליה דימים שבינתיים ד] לחלק וקביל מיניה ופשט ליה ולדי מלאכות כמלאכות דמיין ולא קביל מיניה רב חסדא אמר [ו]זדון שבת ושגגת מלאכות אפילו ר"ע ס"ל דכגופין דמיין וכי בעי מיניה שגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתיים אי הויין ידיעה לחלק ופשיט ליה ה] [ז]ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק וקביל מיניה ופשט ליה דולדי מלאכות כמלאכות דמיין ולא קביל מיניה אמר רב חסדא מנא אמינא לה דתניא [ח]הכותב שתי אותיות בהעלם אחת חייב ד) בב' העלמות רבן גמליאל מחייב וחכמים [ט]פוטרין ומודה רבן גמליאל שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת אחרת ו] פטור ותניא אחריתי הכותב שתי אותיות בשתי שבתות אחד בשבת זו ואחד בשבת זו ר"ג מחייב וחכמים פוטרין קא סלקא דעתך דר"ג כר"ע סבירא ליה בשלמא לדידי דאמינא זדון שבת ושגגת מלאכות אפילו ר"ע ז] אומר דשבתות כגופין דמיין הא דתניא פטור בזדון שבת ושגגת מלאכות דשבתות כגופין דמיין

מסתברא. מהא מתני' דאמרינן לקמן: **השוכח עיקר שבת.** דסבור לא נכתבה שבת בתורה דהיינו העלם זה וזה בידו שגגת שבת ושגגת מלאכות: (א) **חטאת אחת.** על כולן ח] [דהלא] שגגה היא והתם ליכא למימר ימים שבינתיים הויין ידיעה דהא לא ידע לעולם עיקר שבת עד שילמוד: **היודע עיקר שבת.** שידע שארבעים אבות מלאכות אסורות בשבת אבל אינו יודע שהיום שבת דהיינו שגגת שבת וזדון מלאכות ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה ולא נודע לו בינתיים שחטא: **חייב על כל שבת ושבת.** חטאת אחת משום דימים שבינתיים הויין ידיעה לענין שגגת שבת ואינו חייב על כל מלאכה ומלאכה של כל שבת ושבת דהא שגגת שבת וזדון מלאכות ט] דהיינו הנה שהיא אחת אבל כגופין דמיין ליכא למימר י] (פשטו מינה) דנימא דמש"ה חייב על כל שבת דעל כרחיך מסיפא קדייק ואזיל דלית ליה להאי תנא שבתות כגופין דמיין וטעמא דרישא משום דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק: **היודע שהוא שבת ועשה מלאכות** יא] **[הרבה] בשבתות הרבה.** ואותן שעשה בזו עשה בזו דשגג במלאכות הרבה כסבור מלאכה זו מותרת חייב על כל מלאכה ומלאכה על שבת יב] ראשון דהיינו אחת שהיא הנה זדון שבת ושגגת מלאכות: **ואינו חייב על כל מלאכה ומלאכה על כל שבת ושבת לא קתני.** בהך סיפא גבי זדון שבת ושגגת מלאכות דכיון דאותן עצמן שעשה בזו עשה בזו ובהעלם אחד אלמא שבתות לאו כגופין דמיין וה"ל עושה מלאכה אחת כמה פעמים בהעלם אחד ואינו חייב אלא אחת: **מעין מלאכה אחת אינו חייב אלא אחת.** דכיון דאב אחד לכולן: **וש"מ.** ממליעתא שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה לר"ע דימים שבינתיים הויין ידיעה מדקתני חייב על כל שבת ושבת: **ותרווייהו לא קביל מיניה.** מדלא קתני חייב על כל אב מלאכה של כל שבת וולדי מלאכות נמי לא קביל מיניה כדקתני סיפא יג] מלאכה אחת כו': **א"ל אביי** יד] **[כו'] לאו כגופין דמיין.** מדלא קתני על כל מלאכה של כל שבת: **וקביל מיניה.** מדתניא מליעתא חייב על כל שבת ושבת וה"ק סיפא דמתני' בהמה כשבת הדין עמך דודאי כזה כן זה: **ולא קביל מיניה.** מדתניא סיפא מעין מלאכה אחת כו'. בין אביי ורבה איכא פלוגתא אליבא דר"א בזדון שבת ושגגת מלאכות דלרבה מחייב ליה ר"א תרתי ולאביי אפילו ר"א לא מחייב אלא חדא ועוד דמאי דקאמר רבה דמיבעיא ליה לר"ע קאמר אביי דפשיטא ליה אבל תרוייהו מודו דלר"ע שבתות לאו כגופין דמיין וגבי שגגת שבת אית ליה ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק: **רב חסדא אמר זדון שבת ושגגת מלאכות אפי' ר"ע ס"ל כגופין דמיין.** והאי דקתני בכלל גדול ה) גבי שגגת מלאכות היודע שהוא שבת כו' חייב על כל מלאכה ומלאכה של כל שבת ושבת קאמר אע"ג דאותה שעשה בזה עשה בזה ובהעלם אחת אפ"ה חייב לשבתות כגופין דמיין משום הכי קתני בשבתות הרבה: **וקביל מיניה.** כדקתני (טעמא טו] כו') מליעתא היודע עיקר שבת כו': **ולא קביל מיניה.** כדקתני סיפא מעין מלאכה אחת כו': טז] **מנ"ל.** דאית ליה לר"ע שבתות כגופין דמיין: **ר"ג מחייב.** דאין ידיעה לחצי שיעור ולא מהני ידיעה שבינתיים לחלק שלא יצטרפו: **קס"ד ר"ג כר"ע ס"ל.** כדמפרש לקמן [יז.] דליכא למימר דכר"א ס"ל מדקתני ומודה: **והא דתני פטור בזדון שבת ושגגת מלאכות.** דכיון דשבתות כגופין דמיין גבי זדון שבת ושגגת מלאכות הוה ליה כעושה שני חצאי מלאכות שאינן דומות זו לזו בהעלם אחת שפטור יז] מכולם:

אמר רבה מסתברא כו'. ופשט ליה לשבתות כי גופין דמיין כו'. ואם תאמר קשיא יח] מיניה אדרבה שהרי רבה קאמר לעיל לר"א דקצר וקצר מחייב תרתי אפי' בשבת אחת וא"כ למה צריך שבתות כגופין דמיין וכן בנדה מאי נפקא ליה מיניה מגופין מוחלקין הא ר"א מחייב על כל ביאה וביאה וי"ל דר"א השיב לר"ע לפי דברי רבי עקיבא: **דתנן** כלל גדול כו' **אלא פשיטא** ר"ע היא וש"מ ימים שבינתים כו'. וא"ת מאי פשיטא ליה להביא ראיה יט] מדבריו וי"ל דסבר רבה כיון דמיבעיא ליה בולדי מלאכות דהיינו העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת מיבעיא ליה כ] הסמוכה לה דהיינו יודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה כו' דהיינו זדון שבת ושגגת מלאכות אי שבתות כגופין דמיין או לא: **רב** חסדא אמר כו' ופשט ליה ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק כו'. כא] כי קמייתי ראיה מיניה אבל לא מק"ו דהא אותיב ר"ע על הק"ו כב] אלא מקבלה חייב על כל אחת ואחת: **אמר** רב חסדא מנא אמינא לה דתניא הכותב כו' ומודה ר"ג שאם כתב כו' פטור. מהך לבד לא כג] היינו מייתינן בשבתות כגופין מדחזינן דפטור דאיכא למימר דמיירי בשגגת שבת וזדון מלאכות ולכך פטור דימים שבנתיים הויא ידיעה לחלק דאף על גב דר' גמליאל קאמר אין ידיעה לחצי שיעור כד] דלמא ידיעה כי ההיא מחלקת דאיכא לחלק בין ידיעה לימים שבינתיים ובימים שבינתיים מודה דאינה מצטרפת לכך צריך להביא כה] טעם אחר שזדון שבת יש חשיבות לשבתות להיות כגופין משגגת שבת: **ותניא** אחריתי כו'. כו] הא דתניא פטור בזדון שבת ושגגת מלאכות דכיון לשבתות כגופין דמיין גבי זדון שבת ושגגת מלאכות כז] (דכיון לשבתות כגופין דמיין) ה"ל כעושה ב' חצאי מלאכות שאינן דומות זו לזו בהעלם אחת שפטור כח] מכולם:

עין משפט נר מצוה

נט א מיי' פ"ז מהלכות שגגות הלכה ט:
ס ב ג מיי' שם הל' ב:
ד [מיי' שם הל' ג]:
סא ה מיי' שם הל' ז:
סב ו מיי' שם הל' ג:
סג ז מיי' שם הל' ט:
סד ח ט מיי' פ"ו שם הלכה ח:

רבינו גרשום

אמר רבא מסתברא דשגגת שבת כו': אמר רבא א) **מנא אמינא לה.** דזדון שבת ושגגת מלאכות בעא מיניה אי כגופין דמיין ופשט ליה דכגופין דמיין דחייב על כל שבת ולא קביל מיניה ר' עקיבא. ופשט ליה נמי דוולדי מלאכות כמלאכות דמיין דחייב על כל אחת ואחת ולא קביל מיניה: **דתנן כלל גדול אמרו בשבת כל השוכח עיקר שבת.** כגון תינוק שנשבה לבין הגוים דלא ידע דשבת בעולם: **אינו חייב אלא חטאת אחת** לכשיודע לו דהא העלם זה וזה בידו: **היודע עיקר שבת.** שיודע שנצטווה על השבת אבל אינו יודע שהיום שבת **ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה.** שלא היה יודע שהוא שבת אבל היה יודע שאלו מלאכות אסורין בשבת דהיינו שגגת שבת וזדון מלאכות **חייב על כל שבת ושבת** בלבד ולא על כל מלאכה משום דפשיטא ליה דשגגת שבתות ימים שבינתים הווין ידיעה לחלק. **והיודע שהוא שבת** היום ד[הוה] זדון שבת **ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה** בהעלם אחד בשגגת מלאכות **חייב על כל אב מלאכה ומלאכה: ואילו חייב על כל אב מלאכה של כל שבת ושבת לא קתני: מני הא** מתניתין דכלל גדול. וכי תימא ר' אליעזר היא דאמר במתניתין חייב על כל אחת ואחת: **אימא סיפא** דמתניתין דכלל גדול. **העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת** דהיינו תולדה ואב **אינו חייב אלא חטאת אחת: ואי ר' אליעזר היא הא ר' אליעזר מחייב על וולדי מלאכות כמלאכות.** כדאמרי' לעיל **אלא פשיטא ר' עקיבא היא.** הא מתניתין: **וש"מ שגגת שבת וזדון מלאכות פשיטא ליה.** לר' עקיבא **דימים של בינתים הוייא ידיעה לחלק** ולהכי פסיק ותנא והיודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת: **וזדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעא מיניה אי כגופין דמיין** לחייב על כל שבת ושבת: **ופשט ליה.** כדחזינן במתניתין דאמר ליה דחייב על כל אחת ואחת ולא קביל מיניה מדחזינן דלא פסקא במתני' דכלל גדול דהא ואילו חייב על כל אב מלאכה ומלאכה של כל שבת ושבת לחייבו על כל שבת ושבת לא קתני אלמא דלא קביל מיניה דשבתות כגופין דמיין ובעא מיניה וולדי מלאכות אי כמלאכות דמיין ופשטא דכי מלאכות דמיין. כדאמרינן לעיל **ותרווייהו לא קביל: א"ל אביי** לרבא איפכא **אימא** דזדון **שבת ושגגת מלאכות פשיטא ליה לר' עקיבא דשבת[ות] לאו כגופין** דמיין. הואיל ולא תנא דחייב על כל אב מלאכה של כל שבת ושבת: **ושגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעא מיניה דימים שבינתים מי הוויין ידיעה לחלק אי לא ופשט ליה.** מנדה דשגגת נדה וזדון ביאות ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק כדאמרי' לקמן בסיפא דשמעתין: **וקיבלה מיניה.** ר' עקיבא ולהכי פסקה במתניתיה דכלל גדול והיודע עיקר שבת דהיינו שגגת שבת וזדון מלאכות ואמר דחייב על כל שבת ושבת: **ופשט ליה דולדי מלאכה כו'. ולא קביל מיניה** כדקאמ' בסיפא במתניתין הבהמה כשבת אלמא לא קביל: **רב חסדא אמר זדון שבת ושגגת מלאכות אפי' ר' עקיבא סבירא ליה דכגופין דמיין.** ואי קשיא לך והא אילו על כל אב מלאכה של כל שבת ושבת לא קתני הא לא קשיא דכיון דתנא בזדון שבת ושגגת מלאכות דחייב על כל אב מלאכה ומלאכה ה"ה נמי דחייב על כל שבת ושבת ולעולם סבירא ליה דכי גופין דמיין: **וכי בעא מיניה שגגת שבת וזדון מלאכות** דימים שבינת' מי הוויין ידיעה לחלק ופשט' ליה דהויין וקביל מיניה ופסקה במתניתיה: **אמר רב חסדא מנא אמינא ליה.** דאפילו ר' עקיבא סבירא ליה דכי גופין דמיין: **מדתניא הכותב שתי אותיות בהעלם אחת חייב, בשתי העלמות** דהויא ידיעה בינתים **רבן גמליאל מחייב.** כדפרשינן לעיל בפירקין דרבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור אע"ג דהויא ידיעה בינתים לא מפסקא ידיעה לשיעורא ומצטרפי וחייב: **וחכמים פוטרין.** דקסברי יש ידיעה לחצי שיעור ולא מצטרף שיעורא. קא סלקא דעתא רבן גמליאל כר' עקיבא סבירא ליה דשבתות כגופין דמיין: **בשלמא לדידי דאמינא זדון שבת כו'.** מיתרצי מילתא דרבן גמליאל אדרבן גמליאל **דהא דתניא פטור בזדון שבת ושגגת מלאכות דשבת כי גופין דמיין** וכיון דכגופין דמיין ולא עשה אלא חצי שיעור כתיבה בשבת זו וחצי בשבת אחר הילכך לא מיצטרפין ופטור:

א) לפנינו בגמ' הגי' רבה ועי' בתוס' ד"ה אמר רבה ולפי גרסת רבינו רבא ניחא. [המגיה בוילנא]

מסורת הש"ס

א) שבת סז:, ב) [שבת סח.], ג) ב"ק ב. שבת עה: לו:, ד) שבת קה., ה) [שבת סז:],

שינויי נוסחאות

א] מיניה אי כגופין דמיין או לא ופשיט. (ש"מ): ב] ר"א הא ר"א מחייב על ולדי [תיבת כל נמחק]. (ש"מ): ג] ודולדי מלאכות. (ש"מ): ד] שבינתים הויין ידיעה לחלק כו' ופשט ליה דולדי מלאכות. (ש"מ): ה] ופשיט ליה דימים. (ש"מ): ו] אחרת שהוא פטור. (ש"מ): ז] ר"ע מודה דשבתות [תיבת אומר נמחק]. (ש"מ): ח] כולן דשגגה אחת היא. (ש"מ): ט] מלאכות אינו חייב אלא אחת דהיינו. (ש"מ): י] למימר ותפשוט מינה דנימא. (ש"מ): יא] וכ"ה בש"מ: יב] שבת אחת דהיינו. (ש"מ): יג] מעין מלאכה. (רש"ש): יד] וכ"ה בש"מ: טו] טעמא מליעתא [תיבת כו' נמחק]. (ש"מ): טז] מנא אמינא לה דאית. (ש"מ): יז] מכלום. (רש"ש): יח] קשיא דרבה אדרבה. (ש"מ): יט] ראיה לדבריו דילמא כדקאמר אביי וי"ל. (ש"מ): כ] ליה נמי אבבא הסמוכה. (ש"מ): כא] כו' כדקא מייתי ראיה מנדה אבל לא. (ש"מ): כב] הק"ו אבל ולדי מלאכות כמלאכות א"ל מקבלה. (דפ"ר ע"פ הגהת ש"מ): כג] לא מצי מייתי דשבתות כגופין. (ש"מ): כד] שיעור כידיעה אלמא ידיעה כי האי מחלק דאיכא. (ש"מ): כה] להביא ותניא אחריתי וכו' [הוא סוף הדיבור, והשאר נמחק]. (ש"מ): כו] תיבות ותניא אחריתי וכו' שייכים לעיל, ומתחיל הדיבור הא דתניא. (ש"מ): כז] תיבות דכיון לשבתות כגופין דמיין נמחק. (ש"מ ובה"ז): כח] מכלום. (ש"מ):

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה השוכח וכו' מלאכות הס"ד ואח"כ מ"ה אחת חטאת:

שיטה מקובצת

כגופין דמיין. וחייב על כל שבת ושבת ועל כל מלאכה ומלאכה של כל אב ואב: **וכי בעי מיניה שגגת שבת כו'.** תימה לרב חסדא מאי ראיה מביא ר' אליעזר מבהמה דמאי ימים שבינתים איכא דאין לה ימי היתר, ואין לפרש הבא על הבהמה יוכיח שאם בא ה' ביאות אפילו על בהמה אחת חייב על כל אחת ואחת שהרי ר"א מחייב על כל כח וכח וכ"ש מלאכות הרבה בשבתות הרבה דא"כ מה השיב ר"ע בהמה כשבת כי היכא דמבעיא ליה בשבתות הרבה מבעיא ליה נמי בבהמה ואי בבהמה אחת איירי פשיטא ליה לר"ע כיון דליכא גופין מחולקין וצ"ע. (תוס' הרא"ש ז"ל. ועיין תוס' לעיל במשנה): **תוס' ד"ה** דתנן וכו' **וא"ת.** נ"ב וזה לשון הרא"ש ז"ל תימה מאי רבא מאי מייתי ראיה לדבריו דילמא כדפריך אביי והא מסתבר טפי למימר דלא פליגי וי"ל דסבר רבה (נ"א: רבא) כיון דבעא מיניה אי ולדי מלאכות כמלאכות דמיין מסתמא אותה משנה דהיודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה דמתנייא אצל משנה דהעושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת גם ההוא מבעיא ליה. עכ"ל הרא"ש. (גליון): **ד"ה א"ר חסדא כו' הויא ידיעה לחלק.** עיין בהשמטות: [ד"ה ותניא כו'] **בהעלם אחת שפטור מכלום.** לשון הקונטרס וקשה דמאי קאמר והא דתניא חייב בשגגת שבת וזדון מלאכות כיון דמדמינן שבת לגופין מלאכות חלוקות היכי מצטרפי והא חצי שיעור קצירה וחצי שיעור טחינה לא מצטרפי אפילו בשגגת שבת וזדון מלאכות לכך צריך לומר שיש שום טעם אחר [לחלק בין] שזדון שבת [ושגגת מלאכות א)] להיות כגופין מחולקין [טפי] משגגת שבת [וזדון מלאכות]:

א) בהוצאת אילן: יש חשיבות לשבתות להיות כגופים משגגת שבת:

מוסף רש"י

כל השוכח עיקר שבת. אין שבת בתורה (שבת סז:). **אינו חייב אלא אחת.** חטאת אחת, דגמ' יליף לה שמירה אחת לשבתות הרבה ושמירה לכל שבת ושבת, ומסתברא דכי כתיב שמירה אחת לשבתות הרבה כי האי גוונא כתיב, דכולה חדא שגגה היא וקרבן אשוגג קאתי (שם). **היודע עיקר שבת.** שיש שבת בתורה ונאסרו בה מלאכות, **ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה.** על ידי שגגת שבת ששכח ששבת היום, מדקתני סיפא היודע שהוא שבת מכלל דרישא דאין יודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה בענין זה ולא נודע לו בינתים שחטא (שם). **חייב על כל שבת ושבת.** חטאת אחת לכל שבת, ואע"פ שלא נודע לו בינתים והעלם אחד הוא, אמרינן ימים שבינתים הויין ידיעה לחלק, שאי אפשר שלא שמע בינתים שאותו היום היה שבת אלא שלא נזכר לו במלאכות שנעשו בו, ושגגה קמייתא משום שבת הוא דהואי והא אתידע ליה ביני ביני, הלכך כל חדא שבת חדא שגגה היא, ומיהו על הרבה מלאכות שבכל שבת לא מיחייב אלא חדא, דכולה שבת חדא שגגה, דהא לא שגג אמלאכות, דיודע הוא שהמלאכות אסורות אלא אשבת הוא דשגג (שם). **היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה.** שלא ידע שהמלאכות הללו אסורות ועשאם כמה פעמים בכמה שבתות, **חייב על כל אב מלאכה ומלאכה.** חטאת אחת, ואע"פ שחזר וכפלה בכמה שבתות, כולה חדא שגגה היא, דהא לא נודע לו בינתים, ולענין שגגת שבת הוא דאיכא למימר ימים שבינתים הויין ידיעה לחלק, אבל לענין שגגת מלאכות לא אמרו הכי, דמשום הפסק ימים אין לו לדעת אלא אם כן ישב ועסק לפני חכמים בהלכות שבת, ומיהו בחטאת אחת לא מיפטר על כל שבת, דשגגה לאו בשבת הויא אלא במלאכות, ושגגות טובא הוו לשבת אחת, ובגמרא (שם ע.) יליף פעמים שהוא חייב על כל אחת ואחת ופעמים שאינו חייב אלא אחת על כל שבת, ומסתברא דחיובא בזדון שבת ושגגת מלאכות, דאיכא שגגות טובא, ופטורא בשגגת שבת וזדון מלאכות דחדא שגגה היא (שם סז:). אב מלאכה דנקט לאו למעוטי תולדות, דה"ה לתולדות ובלבד שיהא תולדות דשני אבות, אלא למעוטי היכא דהוו ב' תולדות דאב אחד או אב ותולדה שלו, דאינו חייב אלא אחת, כדקתני סיפא העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת. שתי תולדות של אב אחד, **אין חייב אלא אחת.** דהרי הוא כעושה וחוזר ועושה בהעלם אחד, ואין חילוק חטאות בהעלם אחד אלא בגופי עבירה שאינן דומין, או בחילוק שבתות לענין שגגת שבת (שם סח.).

והא דתניא חייב בשגגת שבת וזדון מלאכות (א) א] (דשבתות כגופין דמיין) דקסבר [א] אין ידיעה לחצי שיעור אלא ב] לרבא דאמר ס"ל לר"ע דשבתות כגוף אחד הן בשלמא הא דתניא חייב משכחת לה בין בזדון שבת ושגגת מלאכות דשבתות כגוף אחד הן ובין בשגגת שבת וזדון מלאכות דקסבר אין ידיעה לחצי שיעור ג] ואלא הדתניא פטור במאי מוקמת לה לא בחדא ולא בחדא אמר לך רבא רבן גמליאל ס"ל כר' אליעזר דאמר שבתות כגופין דמיין והא מדקתני ומודה רבן גמליאל מכלל דפליגי אאחרנייתא אי אמרת בשלמא כר' עקיבא ס"ל היינו דפליגי בשגגת שבת וזדון מלאכות דרבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור ד] ומודה רבן גמליאל בזדון שבת ושגגת מלאכות שהוא פטור אלמא שבתות כגופין דמיין אלא אי אמרת רבן גמליאל כר' אליעזר ס"ל מכלל דפליגי במאי אי בשגגת שבת וזדון מלאכות אפילו רבי אליעזר כרבן גמליאל ס"ל דאין ידיעה לחצי שיעור דתניא הכותב שתי אותיות בשתי שבתות אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו ר' אליעזר מחייב ואלא באחת על האריג חיובי מחייב [ב] דתנן ר"א אומר [א] האורג שלשה חוטין בתחלה ואחד על האריג חייב (ב) אמר ה] רבא מכלל דפליג בחדא [ג] דתניא הוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחת חייב בשתי העלמות פטור רבי יוסי אומר [ב] בהעלם אחד ו] ברשות אחד חייב ז] בשתי רשויות פטור דר' גמליאל כת"ק ור' אליעזר כרבי יוסי ת"ש אמר לו חייב על כל אחת ואחת מק"ו ומה נדה שאין בה תוצאות הרבה [כו'] בשלמא לרב חסדא דאמר שגגת שבת וזדון מלאכות בעי מיניה דימים שבינתים מי הויין ידיעה לחלק או לא היינו דקאמר ליה ומה נדה אלא לרבא דאמר זדון שבת ושגגת מלאכות הוא דבעי מיניה דשבתות אי כגופין דמיין ח] ואי לא ליתני נדות אמר לך רבא תני נדות שמואל תני נדה רב אדא בר אהבה תני נדה רב נתן בר אושעיא ט] אמר תני נדות ולרב חסדא דאמר שגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעי מיניה דימים שבינתים מי הויין ידיעה לחלק י] ואי לא נדה מאי ימים שבינתים הויין ידיעה לחלק אית בה אמר רבא [ג] כגון שבא עליה וטבלה וראתה וחזר ובא עליה וטבלה יא] וחזר ובא עליה דטבילות הויין כימים שבינתים ת"ש הבא על הקטנות יוכיח בשלמא לרבא היינו דקתני קטנות אלא לרב חסדא מאי קטנות קטנות דעלמא מתניתין דלא כהדין תנא דתניא א"ר שמעון בן אלעזר לא כך יב] שאלו ר' עקיבא לרבי יג] אלעזר אלא כך שאלו הבא על אשתו נדה וחזר ובא יד] על אשתו נדה בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמר ליה חייב על כל אחת ואחת מקל וחומר ומה שבת שאין בה אלא אזהרה אחת שהוא מוזהר על השבת והשבת אינה מוזהרת עליו חייב על כל אחת ואחת נדה שיש בה שתי אזהרות שהוא מוזהר על הנדה ונדה מוזהרת עליו אינו דין שהוא חייב על כל אחת ואחת טו] אמרו לו לא אם אמרת בשבת שיש בה תוצאות הרבה טז] לחטאות הרבה תאמר בנדה שאין בה תוצאות הרבה יז] לחטאות הרבה אמרו לו הבא על הקטנות יוכיח שאין בה תוצאות הרבה יח] לחטאות הרבה וחייב על כל אחת ואחת יט] אמרו לו לא אם אמרת בקטנות שכן גופין מוחלקין כ] אמרו לו הבא על הבהמה יוכיח שאין גופין מוחלקין וחייב על כל אחת ואחת אמרו לו הבהמה כנדה:

הדרן עלך אמרו לו

ספק [ד] אכל חלב ספק לא אכל ואפילו אכל ספק יש בו כשיעור וספק

והא דתניא חייב בשגגת שבת וזדון מלאכות. דאי נמי סבירא לן ימים שבינתים ידיעה הן הכא ליכא למימר דמהני חילוק שבתות לחלק שלא יצטרפו דקסבר אין ידיעה לחצי שיעור: **לא בחדא ולא בחדא.** בשגגת מלאכות לא מוקמת לה דהא אמר לעיל לר' עקיבא לאו כגופין דמיין ומצטרפין ובשגגת שבת נמי לא דאי נמי אמרינן ימים שבינתים הויין ידיעה לחלק הא שמעינן ליה לר"ג לעיל [טז:] דאין ידיעה לחצי שיעור דקתני בשתי העלמות ר"ג מחייב: **א"א בשלמא כר"ע ס"ל.** דאית ליה לר"ע נמי שבתות כגופין דמיין והא דקתני מודה לר"ע הוא דמודה כא] היינו דפליגי כב] בהכותב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו בשגגת שבת וזדון מלאכות דר' גמליאל מחייב כאידך ברייתא [שם] דאין ידיעת ימים שבינתים מועלת לחצי שיעור ור' עקיבא היינו חכמים דפטרי סבר יש ידיעה: **אלא אי אמרת כר"א ס"ל.** בשגגת מלאכות וזדון שבת דהאי דקתני ומודה לר"א קאמר על כרחיך מכלל דפליגי במקלת (ג): **ר"א מחייב.** ודאי בשגגת שבת קאמר ומש"ה קתני דאין ידיעה לחצי שיעור דאי כג] בשגגת שבת וזדון מלאכות הא כולי עלמא מודו דלר"א שבתות כגופין דמיין ופטור: **אלא באחת על האריג.** פליגי ר' גמליאל ור"א כד] והכי קאמר מודה ר"ג לר"א בכותב אות אחת כו' כה] וזדון שבת ושגגת מלאכה שהוא פטור דשבתות כגופין דמיין ואף על גב דפליג עליה באחת על האריג דהתם מחייב ר' גמליאל אע"ג דדמי להאי דכותב חצי שיעור בשבת כו] שני ומשלים לשיעור הראשון ואורג נמי חצי שיעור על האריג כז] אפילו הכי מחייב ר"ג דהכא היינו טעמא דשבתות כגופין דמיין ולא מצטרפין דדמי כחורש חצי שיעור וזורע חצי שיעור אבל באורג דמעיקרא הוי בהאי בגד אריג שיעור הרבה חשיב האי חוט שארג זה אגב כל הבגד ואף על גב דת"ק דר' גמליאל דפליג עליה באין ידיעה לחצי שיעור לאו ר"א הוא כח] אפילו הכי האי ומודה דקתני אדר"א קאי ואפלוגתא דאחת על האריג והא דקתני ליה הכא גבי העלמות כט] איידי דאיירי בכותב לחלאים (ד) הא ר"א נמי חיובי מחייב: **אמר** ל] **רבא.** לעולם ומודה דקתני לר"א מודה ואהך פלוגתא קאי דפליגי לא] בהדא: **בשתי העלמות פטור.** לב] ויש ידיעה לחצי שיעור: **לשתי רשויות.** ושתיהן רה"ר פטור דרשויות מחלקות. ברייתא דלעיל מודה ר' גמליאל לר"א דשבתות כגופין דמיין דמחלקין לכתיבת שתי אותיות מלצרף אבל בהא פליג עליה דרשויות לא מחלקות: **היינו דקא"ל ומה נדה.** דנדה אית בה ידיעת ימים שבינתים כדמפרש לקמן: **אלא** לג] **לרבא דאמר.** [טז.] דגופין בעא מיניה מאי פשיט ליה מנדה בנדה מאי חילוק גופין איכא: **תני נדות.** מה נדות שאין בהן תולאות הרבה הבא על חמש נשים נדות חייב על כל אחת ואחת כו' דגופין לד] נינהו שבתות לא כ"ש שהן גופין לה]: **שמואל תני נדה.** דס"ל כרב חסדא: **קטנות דעלמא.** אנשים הרבה הבאין על קטנות הרבה בנדות: **לא כי האי תנא.** דהאי תנא סבר נדה מיבעיא ליה ושבת פשיטא ליה: **חייב על כל אחת ואחת.** אם עשה חמש אבות מלאכות בהעלם אחד: **על הבהמה.** ביאות הרבה על אחת: **בהמה.** מיבעיא ליה כנדה: **הדרן עלך אמרו לו**

ספק אכל חלב. מפרש בגמרא [ע"ב] מר אמר חתיכה אחת ומר אמר שתי חתיכות: **ואפילו אכל.** כגון שסבור שומן הוא ואח"כ נודע לו שהוא (ה) אכל חלב אבל ספק לו] יש בו כזית ספק אין בו:

ר"ג כתנא קמא. לז] וקשה דמאי קאמר כת"ק דלר"ג העלמות אינן מחלקות שהרי כפשטה לא מצינו למימר דהא ת"ק קאמר בשתי העלמות פטור: **אמר** לו הבא **על** בהמה יוכיח שאין גופין מוחלקין. וה"ה דמצי למימר נדה יוכיח שהרי ר"א מחייב על כל אחת ואחת אלא לח] שלא שמע מרבותיו נדה רק בהמה לכך נקט ליה:

הדרן עלך אמרו לו

ספק אכל כו'. ומיירי בשעה שאכל היה סבור שהוא שומן דאי יודע שהוא ספק חלב היכי מייתי קרבן הא לא שב מידיעתו לט]:

עין משפט נר מצוה

סה א מיי' פ"ט מהל' שבת הל' יח וכחכמים:

סו ב מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה כד:

סז ג מיי' פ"ה מהל' שגגות הלכה ה:

א ד מיי' פ"ח מהל' שגגות הלכה ג:

◆

מוסף רש"י

אין ידיעה לחצי שיעור. אכל חצי שיעור ונודע לא הויא ידיעה לחלק, דאם חזר ואכל חצי שיעור מצטרפין (לעיל יב:). **ר"א אומר.** אתא לפרושי שיעור אורג שמנו באבות מלאכות דתנן התם שני חוטין (שבת קה.). **האורג שלשה חוטין בתחלה.** אם זו תחילת אריגתו של בגד, **ואחד על האריג.** אם מוסיף הוא על האריג שיעורו באחת, דמצטרף עם השאר (שם). **בהעלם אחת חייב.** שלא נודע לו בינתים שהוא שבת, דידיעה מחלקת (רשב"ם ב"ב נה:). **ברשות אחד.** ברה"ר עצמה שהוציא בה חצי גרוגרת ראשון, באותה עצמו הוציא האחרון (שם נו.). **בשתי רשויות.** ושתיהן רה"ר אלא שיש הפסק ביניהם (שבת פ.) **בשתי** רה"ר המופלגים זה מזה, **פטור.** דרשויות מחלקות ס"ל (ב"ב שם).

הדרן עלך אמרו לו

◆

רבינו גרשום

והא דתניא חייב בשגגת שבת וזדון מלאכות. דימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק וקסבר הכא לא הויא ידיעה לחלק דאין ידיעה לחצי שיעור אלא מצטרפין וחייב: **אלא לרבא דאמר סבירא ליה לר' עקיבא דשבת[ות] כגוף אחד הן.** דהכי קאמר רבא לעיל ופשט ליה דכי גופין דמיין ולא קביל מיניה אלא סבר כגוף אחד הן: **בשלמא הא דתניא חייב משכחת לה בין בזדון שבת ושגגת מלאכות.** דהיינו טעמא דחייב **דשבתות כגוף אחד הן ובין בשגגת שבת וזדון מלאכות** דימים שבינתיים הוויין ידיעה והכא חייב דאין ידיעה לחצי שיעור ומצטרפין: **אלא הא דתניא פטור במאי מוקמת לה לא בהדא ולא בהדא.** לאו בזדון שבת ושגגת מלאכות ולאו בשגגת שבת וזדון מלאכות: **אמר לך רבא.** מהכא לא מצית יליף דאמינא רבן גמליאל דפטור כר' אליעזר סבירא ליה דאמר במתניתין שבתות כגופין דמיין הילכך לא מצטרפי שבתות. ולא סבירא ליה כר' עקיבא: **והא מדקתני הכא ומודי רבן גמליאל מכלל דפליגי באוחרנתא.** רבן גמליאל וחכמים: **אי אמרת בשלמא.** האי ומודה רבן גמליאל לחכמים דחכמים היינו רבי עקיבא דרבן גמליאל **כר' עקיבא סבירא ליה: היינו דפליגי.** באוחרנתא **בשגגת שבת וזדון מלאכות** דימים שבינתים הויין ידיעה לחלק: **דרבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור.** וחייב: **ור' עקיבא סבר כו': ומודה רבן גמליאל** לר' עקיבא **בזדון שבת כו'. אלא אי אמרת רבן גמליאל כר' אליעזר סבירא ליה.** דר' אליעזר היינו חכמים דקאמר ומודה להו רבן גמליאל **מכלל דפליגי** באוחרנתא במאי פליגי: **אי בשגגת שבת וזדון מלאכות.** דימים שבינתים הוויין ידיעה לחלק ורבן גמליאל דמחייב דקסבר אין ידיעה לחצי שיעור בהא **אפי' ר' אליעזר כרבן גמליאל** סבירא ליה דאין ידיעה לחצי שיעור דתניא הכותב שתי אותיות כו' ר' **אליעזר מחייב. ואלא באחד על האריג** פליג ר' אליעזר (נמי). היינו נמי חצי שיעור בהא נמי חיובי מחייב ר' אליעזר: **דתנן ר' אליעזר אומר האורג כו'. אלא** ודאי כר' עקיבא סבירא ליה: **אמר רבא** לעולם כר' אליעזר סבירא ליה ומכלל דפליגי בהדא: דתנן הוציא חצי גרוגרות וחזר והוציא חצי גרוגרות בהעלם אחד חייב. דמצטרפין: **בב' העלמות פטור ר' יוסי אומר בהעלם אחד** אם **לרשות אחת** הוציאן חייב. דמצטרפין לשתי רשויות אין מצטרפין ופטור דרבן **גמליאל** מחמיר **כתנא קמא** והכי קסבר בהעלם אחד חייב אע"ג דהוציאן לשתי רשויות. ור' **אליעזר** סבר לה **כר'** יוסי דאם הוציאן לשתי רשויות אע"ג דבהעלם אחד פטור. ובהדא פליגי. בהידין מסתברא כרבא אי כרב חסדא: **אמר לו ר'** אליעזר **חייב על כל אחת ואחת מק"ו ומה נדה כו': בשלמא לרב חסדא דאמר שגגת שבת וזדון מלאכות.** דליכא חילוק מלאכות ובעא מיניה דימים שבינתים מי הוויין ידיעה לחלק **אי לא: היינו דקאמר ליה ומה נדה.** דהתם בנדה נמי ימים שבינתים הוויין ידיעה לחלק כדמפרש לקמן: **אלא לרבא** כו'. דאי כגופין דמיין אי לא בעא מיניה וקא אמר ליה ומה נדה היינו גוף אחד א"כ ומה נדות איבעי ליה למיתנא דנדות הוו גופין מוחלקין: **אמר לך רבא תני** ומה נידות: **שמואל תני נדה** וסבירא ליה כרב חסדא: **ולרב חסדא** [כו'] נדה מאי ימים שבינתים הוויין ידיעה לחלק **אית ליה אמר רבא כגון שבא עליה וטבלה** כו'. דבטבילות הוויין כימים שבנתים לחלק על כל ביאה וביאה: **בשלמא לרבא.** דאמר שבת אי כגופין דמיין אי לא בעיא מיניה היינו דקתני הבא על הקטנות דהיינו גופין מוחלקין: **אלא לרב חסדא.** דאמר דימים שבינתים הוויין ידיעה לחלק בעא מיניה אמאי קאמר הבא על הקטנות ליתני הבא על הקטנה חמש ביאות ואית בה ימים שבינתים לחלק כדאמרן: אין הכי נמי מצי למיתני **ומאי** קטנות כל קטנות **דעלמא** דאם בא על אחת מהן ביאות הרבה חייב על כל אחת ואחת: **מתניתא דלא כהדין תנא דתניא אמר** ר' שמעון כו': **תאמר** בנדה שאין בה תוצאות הרבה. ענינים הרבה לא אבות ולא תולדות אלא חיוב ביאה בלבד: **לא אם אמרת** בקטנות נדות שהן גופין מוחלקין תאמר בנדה שהיא גוף אחד: **א"ל הבא על הבהמה** יוכיח. **א"ל** בהמה הואיל והיא גוף אחד מיבעיא לי כמו נדה אם אינו חייב אלא אחת או חייב על כל אחת ואחת: **סליק פירקא**

מסורת הש"ס

א) [לעיל יב: וש"נ], **ב)** [לקמן יט:] שבת קה., **ג)** שבת פ. ב"ב נה:,

◆

שינויי נוסחאות

א] תיבות דשבתות כגופין דמיין נמחק. (ש"מ ובה"ז): **ב]** אלא לרבה [וכצ"ל בכל העמוד]. (ש"מ): **ג]** אלא הדתניא. (ש"מ): **ד]** שיעור ור' עקיבא סבר יש ידיעה לחצי שיעור. (ש"מ): **ה]** אמר רבה [רבא. ש"מ כ"י] מכלל דפליגי בחדא. (ש"מ): **ו]** אחד לרשות אחד. (ש"מ): **ז]** לשתי רשויות. (דפו"ר): **ח]** אי לא. (ש"מ): **ט]** תיבת אמר נמחק. (ש"מ): **י]** לחלק אי לא. (ש"מ): **יא]** וטבלה וראתה וחזר. (ש"מ): **יב]** כך שאל רבי עקיבא לרבי אליעזר אלא כך שאל הבא כו'. (ש"מ): **יג]** צ"ל, אליעזר. (גליון, וכ"ה בדפו"ר): **יד]** ובא עליה בהעלם. (ש"מ): **טו]** צ"ל, אמר. וכצ"ל לקמן. (גליון, וכ"ה בש"מ): **טז]** הרבה וחטאות הרבה. (ש"מ): **יז]** הרבה וחטאות הרבה אמר לו. (ש"מ): **יח]** הרבה וחטאות הרבה. (ש"מ): **יט]** ואחת אמר. (ש"מ): **כ]** מוחלקין אמר לו הבא כו' ואחת אמר לו בהמה כנדה. (ש"מ): **כא]** למודה. הוא סוף הדיבור, ומתחיל הדיבור היינו. (ש"מ): **כב]** דפליגי בכותב אות. (ש"מ): **כג]** דאי בזדון שבת ושגגת מלאכות הא. (ש"מ): **כד]** ור"א דלר"א פטור ולר"ג מחייב וה"ק. (ש"מ): **כה]** כו' בזדון שבת. (ש"מ): **כו]** בשבת זו ומשלים לשבת אחרת לחצי שיעור הראשון ואורג. (ש"מ): **כז]** האריג נמי כן הוא ואפ"ה מחייב ר"ג דהכא גבי כותב ה"ט דפטור דשבתות. (ש"מ): **כח]** הוא דהא ר"א בידיעה לחצי שיעור סבר כר"ג אפ"ה. (ש"מ): **כט]** העלמות. ס"א דאידי ואידי בעושה לחלאים איירי. (ש"מ): **ל]** אמר רבה לעולם. (ש"מ): **לא]** דפליגי בחדא הוא סוף הדיבור. (ש"מ): **לב]** פטור דיש ידיעה. (ש"מ): **לג]** אלא לרבה דאמר. (ש"מ): **לד]** דגופין מחולקין נינהו. (ש"מ): **לה]** גופין מחולקין הוא סוף הדיבור. (ש"מ): **לו]** ספק אם יש. (ש"מ): **לז]** ר"ג כת"ק פי' דמדמי ב' העלמות דר"ג לשתי רשויות דת"ק שהרי ת"ק סבר דרשויות אין מחלקות לאפטוריה המוציא גרוגרת וכמו כן סבר ר"ג דהעלמות אינן כו'. (ש"מ): **לח]** אלא בהמה שמע מרבותיו לכך נקט ליה [והשאר נמחק]. (ש"מ): **לט]** מידיעתו הוא ובעינא שאם היה יודע בשעת אכילתו שהיה אסור לא היה אוכלו [הס"ד]. (ש"מ וש"מ כ"י). ובכ"י נוסף: ובגמרא פליגי אמוראי אי בעינן חתיכה אחת משתי חתיכות או לא:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' וזדון מלאכות דאף דשבתות כגופין דמיין: **(ב)** שם ואחד על האריג חייב רבא אמר מכלל: **(ג)** רש"י ד"ה אלא וכו' במקלת דר"א מחייב וכו' לחצי שיעור ופריך דאי כצ"ל והד"א: **(ד)** ד"ה אלא באחת וכו' לחלאין קאמר ובהא ר"א נמי חיובי מחייב הס"ד ואח"כ מ"ה רבא אמר לעולם: **(ה)** ד"ה ואפילו וכו' נודע לו שהוא חלב כצ"ל ותיבת אכל נמחק:

◆

שיטה מקובצת

והא מדקתני ומודה כו'. עיין בהשמטות: **אלא באחת על האריג.** ופי' ומודה ר"ג דקתני אבעלמא קאי (וה"ג) [וה"ק] ר"ג לר"א אע"ג דפליגנא עלך באחת על האריג דאת מיפטרת ליה ואנא מחייבנא ליה בהא מודינא שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת זו דפטור וא"ת אמאי פטור והלא הוסיף אות אחת על הכתב הוא ויש לומר דמשכחת לה דפטור דכתב בשני קלפים אות אחת על קלף זה ואות אחת על הכתב בקלף אחר. (תוס'): **אלא באחת על האריג** חייב ואם כתב אות אחת בחול ואות אחת בשבת אצל אות ראשונה חייב וכן נמי בשתי שבתות ואפ"ה מודה הוא בשתי שבתות בענין אחר דפטור היכי דלא הוי אחד על האריג כמו בזדון שבתות ושגגת מלאכות וכתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת אחרת על אחת [פי' על קלף אחר עכ"ה]. (הרא"ש ז"ל): **אלא אמר רבה.** לעולם אימא לך מודה ר"ג דקתני אמר ר' אליעזר אע"ג דפלגינא עלך בעלמא בדין חילוק ב' רשויות דאת פטרת ואנא מחייבנא בהא מודינא לך בכתב אות אחת דפטור: **דר"ג כת"ק.** דלית ליה רשויות מחלקות ולא ממש כותיה ס"ל דאילו ת"ק סבר העלמות מחלקות ואילו ר"ג סבר דאין ידיעה לחצי שיעור: **ור"א סבר כר' יוסי** דרשויות מחלקות והא נמי לא ממש כר' יוסי דאילו ר' יוסי ס"ל בשתי העלמות פטור דבהא לא פליג ר' יוסי את"ק דיש ידיעה לחצי שיעור ואילו ר' אליעזר שמעינן דס"ל אין ידיעה לחצי שיעור כדתניא לעיל בכותב שתי אותיות בשתי שבתות כו':